Jacques Vaché

Savaş Mektupları

André Breton'un Sunuş Yazısıyla

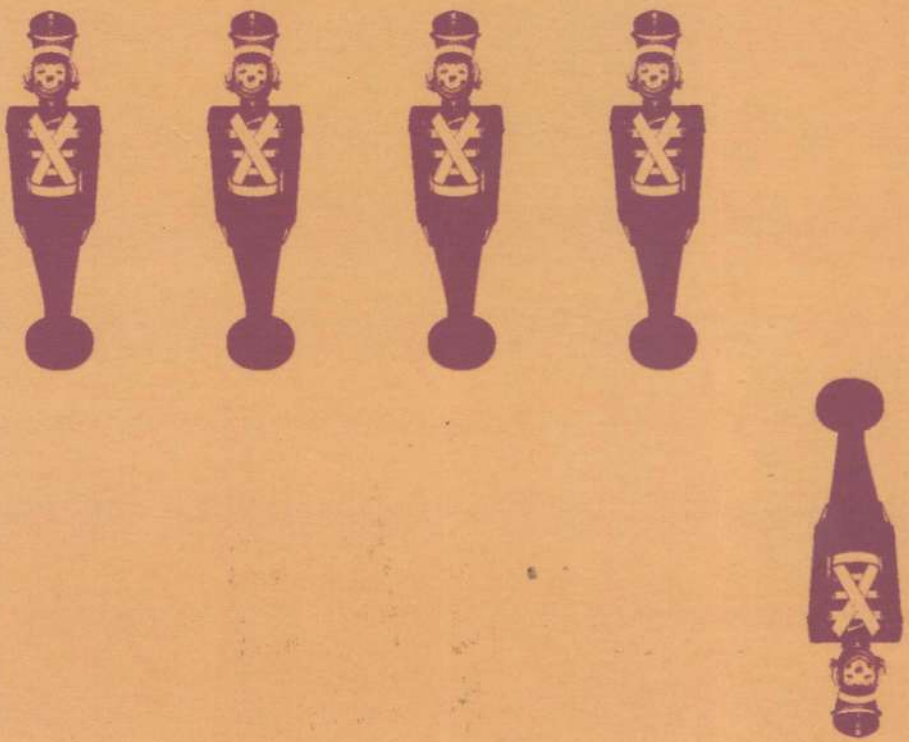

KÜLT

Yazmak
ontolojik
farkındalığın en
hacimli
halidir.

Wzzz!!

Savaş Mektupları

Jacques Vaché

1919

Türkçesi: Ayşe Özkan

KÜLT

© 2014, Kült Neşriyat
Genel Yayın Yönetmeni: Halil Duranay
Editör: Kamil Savaş
Çeviri: Ayşe Özkan
ISBN: 978-605-85860-9-3
Kült No: 25
Kategori: Anti Klasikler
Kategori No: 4
Baskı Tarihi: Ekim 2014
Kapak Resmi: Elif Avşar
Kapak Tasarımı: Silento
Baskı: Sena Ofset
Sertifika No: 12064

Kült İletişim
0506 874 55 17 / 0533 849 15 62

info@kultnesriyat.com
www.kultnesriyat.com
kultnesriyat.wordpress.com
twitter.com/kultnesriyat
www.facebook.com/KultNesriyat

Kült Neşriyat, Cami Mah. Aslı Sok. No: 9 Darıca/ Kocaeli
TÜRKİYE

İçerik

Giriş Yazısı: André Breton.....1

Savaş Mektupları 9

Mektup 1.....11
Mektup 2.....15
Mektup 3.....20
Mektup 4.....23
Mektup 5.....27
Mektup 6.....29
Mektup 7.....33
Mektup 8.....37
Mektup 9.....41
Mektup 10.....43
Mektup 11.....47
Mektup 12.....51
Mektup 13.....53
Mektup 14.....57
Mektup 15.....61

Vaché'nin Ölümü Üzerine Basında Yayınlanan Haberler.....63

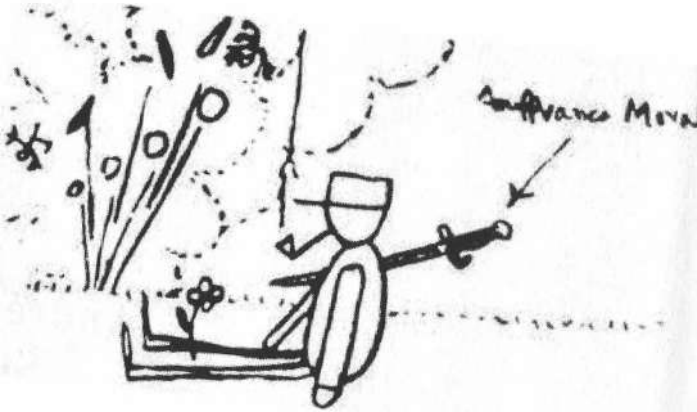
Advance Move

André Breton'un Sunuş Yazısı

T. FRAENKEL

Yüzyılların kartopları küçük adımlarla yuvarlanarak bir araya geliyor. Bir hayvanın derisi altında güçlükle soluyabilmek için güneşin içinde bir yere geliniyor. Kırlardaki kış ateşi olsa olsa kendine kurtları çekiyor. Gökteki bu hırsızlar önsezileri yanlış hesapladılarsa, Baudelaire'in sözünü ettiği fırtınalar, uzaktaki hain bir meleği ortaya çıkaracaklar.

İşte böyle sabahlayan bu garip işçi, 1916'da çalışma odasında, lambanın altında bir kelebeğin oturmasına izin verdi. Güzel siperliğine rağmen, - Batı'da idi- başında sadece bir mors alfabesi var gibi gözüküyordu. Vaktini Etretat Şelaleleri'ni ve bulutlar üzerinde zıplayan koyunları düşünerek geçiriyor, üstüne bir de gayretle havacı olarak askerlik yapıyordu. Aslında Jacques'ın hangi orduda olduğu belli değildi. Onu bir zırhla kaplı (kaplı doğru kelime değil, tertemiz bir gökyüzü içinde) gördüm. Boynunda sanırım hala Peru'yu sulayan Amazon

isimli o nehirle beraber parlıyordu. Bakir ormanların çoğunu ateşe verdi. Saçlarından ve ona sığınmış bütün güzel hayvanlardan anlaşılıyordu bu. Benim ona elimi uzatmama çıngıraklı yılan engel olmadı. Bedenlerin genleşmesi en korktuğu deneyimlerdendi. Acaba bu genleşme raydan çıkmaya neden olur mu diye soruyordu. Michel Strogoff'ta yakılan çubuk, demek ki kör etmek için yapılmamıştı. Okumadığı halde Dökümhane Patronu'ndan yanaydı çoğu zaman.

Usturanın ateşi yumurta biçiminde iki ya da üç küçük oda ile bir yuva içinde iletişim halindeydi. Tekrar zihninizde canlandırırsanız iyi yaparsanız. Evlerinden dışarı çıkmayan insanlar için at nalı güzel bir icat ve Alfred de Musset'nin mısralarında açıklanıyor. Yunan zamanından, şöminenin süsü Soissons Vazosu başını gösteriyor ve devam ediyor.

Maskulen bir zarafet alışıldığı üzere ortaya çıkıyor. Miroir des Modes moda dergisinin kapağı, basıldığı

gökdeleni ıslatan suyun renginde. Öte yandan, kazıkların üzerine dikilmiş insan karınları mükemmel birer paraşüt. Fötr şapkalarından süzülen duman arkadaşlarımıza ve tanıdıklarımıza göstermek istediğimiz şeref diplomalarını çerçeveliyor. Bir gün bütün süsler küçük kediler gibi üzerlerimize tırmanacaklar.

Eğer hala bir kadının önünde diz çöküyorsak bu ayakkabılarını bağlamak içindir. Kendine geri dönüşlerde, geçilebilir yolları izlemek daha iyi. Atlar denize düştüğüne göre hanımefendinin arabası ilerliyor. Sevmek ve sevilmek mendireğin üzerinde birbirlerini takip ediyorlar; tehlikeli bu. Emin olun ki talihimizi kumarhanelerde daha çok oynuyoruz. Ama sakın hile yapmayın. Sonunda her şeyi kaybettiğinde ekranda metreslerin güzel hareketleri aklına geliyor değil mi Jacques? Ellerinin altındaki hava en büyük müzik enstrümanı, göster ellerini: çok fazla şans, çok fazla şansın var. Bu küçük kızın yanaklarından mavi kanı

akıtmayı neden seviyorsun? Harikulade bir örümcek tuvali olan bir apartman dairesi gördüm.

Odanın ortasında her yıl ya da her çeyrek saat sıkıcı bir ses veren oldukça büyük bir saat duruyordu. Ona göre savaş hiç var olmamıştı, o vakitler neler olabileceğini kimseler bilmiyordu... neye gülüneceğini duyuyordu pekala. O zamanki hamal yerinde duruyordu, arkadaşı ona dantel gibi güzel borçlar bırakıyordu. Ressam Luc-Olivier Merson'un eski öğrencisi, Fransa'da sahte para basımının cezalandırılacağını şüphesiz ki biliyordu. Ne yapmamızı isterdiniz? Güzel bir afiş: Geri dönüyorlar. Kimler? Vampirler ve ışıkları sönmüş odada bu akşamın kırmızı mektupları. Biliyorsun ki artık aşağı inmek için yokuşa gitmeme gerek yok ve pelüş terliklerle, merdiven bir akordeon olmayı bırakıyor artık.

Mevsimler varken, vaat eden süsler zamanında, bizler neşeli, güç bela duygulu teröristlerdik. Her şey bize gülüyordu ya da hiçbir şey. Gelecek ise, damarlı güzel bir

yaprak, renkleri alıyor ve fevkalade boşluklar gösteriyor. Bütün ellerimizle dipteki saçların içinde ilerlemekten başka yapacak şeyimiz yok. Geleceğin yemeği petrolden bir sofra örtüsü üzerinde servis ediliyor. Fabrikanın mühendisi ve çiftlik sahibi yaşlanmışlar. "Bizim ülkemiz kalplerdir. Doludizgin bir hayat yaşadık.- Sevgili André birebir çizimler sizi üşütüyor. Bu romu Jamaika'dan getirttim. Görüyorsunuz değil mi hayvancılık çayırları gerginleştiriyor; diğer bir köşede sürülerimin tüyünü kırpmak için uykumu sayıyorum. Sabah kuşu hala sizin parabollerinizden biri."

Dengeler çok ender. Kendi üzerine yirmi dört saatte kıvrılan toprak tek başına bir cazibe kutbu değil. Parlayan Colorado'da kızlar atlara biniyor ve bizim arzumuzu görkemli bir şekilde yerle bir ediyor. Su taşıyıcılarının gömlekleri bizim yaklaşan hesaplarımız. Kruvaze ceketliler zehirli kuyularda su içmek için duruyorlardı.
Meşhur ateş vaftizi tek bir kordonla bağlı bu iki balığın resmedildiği hurafeler gecesine giriyor. Ben seni ona

bırakıyorum. Ağacın siyah yaprakları arasında meyveler küfleniyor. Buğday tanelerini dövmek mi lazım ya da yakınlarda bir arı kovanı mı aramak, bilmiyorum. Yahudi bir düğün alayını düşünüyorum. Daha uzakta Hollandalı bir iç mekan var. Seni görüyorum Jacques, Landes'li bir çoban gibisin: tebeşirden uzun ayaklıklar üzerinde yürüyorsun. Bu yıl duyguların ölçek fiyatı o kadar pahalı değil. Yaşamak için bir şeyler yapmak gerekiyor ve doğrulmuş o kirli şapkalı güzel, sisler arasında bir süt sağmalı. Sen daha iyisini hak ediyorsun, zindan mesela. La Nouvelle Aurore'un birinci bölümünü izlediğimde seni bulacağımı düşündüm sevgili Palas. Pardon. Ah! İkimiz de ölüyüz.

İblisin bütün makinelerini dünyanın durdurduğu doğru. Kaybedecek vakit var mı? Bazen yedi fersahlık botlar demek istiyorlar. Suluboya çizmeleri bozuluyor. William. R. G. Eddie'nin on altı ilkbaharı… kendimiz için saklayalım onu.

Bir çalı flütünden daha güzel bir adam tanıdım. Galyalılar kadar ciddi mektuplar yazıyordu. Yirminci yüzyıldayız (Miladi takvime göre) ve kapsül fitilleri çocukların topukları altında konuşuyor. Mürekkep hokkalarının içinde ölüm ilanları yazmak için nadide çiçekler açıyor. Bu adam benim arkadaşımdı.

André Breton

Savaş Mektupları

- 1 -

BAY ANDRE BRETON'A

La Rouchefoucauld, le 27-13 Rue des Tanneurs

Sevgili Arkadaşım,
Acısız bir şekilde küçük, önemli ve dimdik bir binbaşı rütbesiyle izin aldım. Ve buz tutmuş vagon ve kompartımanlar boyunca buraya gelmeyi başardım. O eskimiş klasik boşluk, akademisyenlerin bir töre araştırmasına kalkıştıkları zaman tasvir ettikleri gibi. Dün akşam vardım buraya ama tütün dükkanının sahibinin yağlı bir kara adam olduğunu keşfetmekte gecikmedim. Buradaki kafenin ismi "Ticari"; tam da düzene uygun. Ama en azından özgürlüğüm var ve evimde sayılırım.

Boşluk, boşluk, boşluk! Bu bana her zaman bir an için, bir ömür boyunca burada yaşayan insanların olduğunu hatırlatıyor, bir ömür boyunca! Neyse ki, onlar da sağlıklı

insanlar, yaşlı s…, hiçbir şeyden anlamayan! Bir sindirim aygıtına ve göbeğine sahip mahzuncasına komik, zavallı şeytan yığınları- Kardeşlerim- Şeytanın adaşları ! Ha hadiye güldü Doktor Faust'un Hydrosefali!

Demek ailemleyim.

Bana bir kelimecik yazarsanız çok mutlu olacağım, sevgili arkadaşım- gelecek Pazar bu adresten ayrılacağım.

Selam sana taşların yontucusu, selam sana Polonya halkı.

Ellerinizi sıkıyorum.

J.T.H

Not: Yolculuk sırasında, gördüm ki sandığımın aksine, Azizler, Altın Adası'nda yoktular, sizi temin ederim ki yolculuk gençleştiriyor.

- 2 -

BAY A.B. 'ye

5 Temmuz

Sevgili Arkadaşım,
Aniden Nantes'tan ayrıldım. Ama Savaş Bakanı (tıpkı adlandırdıkları gibi) bu kadar kısa bir gecikmeyle cephedeki varlığımı kaçınılmaz bulmuş olacak ki gitmek zorunda kaldım.

Tercüman olarak Britanya birliklerine katıldım. Bir subay muamelesi görmek yeterince kabul edilebilir. At, çeşitli valizler ve düzen. Britanya'yı hissetmeye başladım (mürekkep, çay ve sarı tütün).

Ama, ama bu ne hayat böyle! Haliyle konuşacak kimsem, okuyacak kitabım ve resim yapacak zamanım yok- kısaca tamamen yalnızım- I say, Mr. the Interpreter- Will you…

Pardon, oraya nasıl gidilir? Have a cigare, sir? İ kmal treni, ikamet edenler, belediye reisi, lojman hakkı – Yağmuru haber veren bir bulut, yağmur, yağmur, yağmur- iki yüz kamyon otomobil, sıraya, sıraya, sıraya.

Sonuçta yukarıda görüldüğü gibi çok derinden sıkılıyorum, birbiriyle ilgisi olmayan şeyler- eğlendirmek için kendimi, hayal kuruyorum. İngilizler aslında Alman ve ben onlarla cephedeyim. Kesinlikle biraz "afyon" içiyorum, Majestelerinin hizmetindeki bu asker kanatlı bir androjine dönüşecek ve vampir dansı yapacak- bu arada sütlü çay içecek. Ardından ben tanıdık bir yatakta uyanacağım ve gemileri boşaltacağım…
Of! Yeter –yeter! Hatta bıktım – tamamen siyah, ütülü pantolon, cilalı ayakkabılar. Paris- çizgili kumaşlar- pijamalar, kesilmemiş kitaplar- bu akşam nereye gidiyoruz? Savaştan öncesi ile ölmüş nostaljik şeyler – ve sonra, ve sonra ne? Güleceğiz değil mi?

Of Yeter-yeter! Hatta bıktım –

Sidney, Melbourne, Viyana, New York ve dönüşte, Hotel Hall, vernikli parkeler, bagaj bilgileri, Hotel Gérant, Rastakuver ve geri dönüş.

Sıkılıyorum sevgili arkadaşım-görüyorsunuz ve biraz düşündükten sonra burada duruyorum, çünkü sizi de sıkıyorum.

Hatırlayınız ki (ve lütfen kabul ediniz) size karşı güzel bir arkadaşlığım var ve aslında belki de vicdansızca, şüpheli olasılıklardan bir borçtan kurtulur gibi kurtulduktan sonra öldüreceğim…

Şimdi ciddi olarak sizden bana yazmanızı rica ediyorum. Polonya halkını töreler gereği selamlıyorum ve size en iyi hatıraları sunuyorum

J.T.H.

Not: Mektubumu tekrar okudum ve genel olarak tutarsız buldum ve kötü yazılmış. Kibarca sizden özür diliyorum.

O halde sahne.

- 3 -

11 Ekim 16
15.00

Günün tam ortasındaki bir fantezinin beni kışkırtıcı bir ateşle yatağa atmasından sonra size yazıyorum.

Mektubunuzu dün aldım. Bu gösteriyor ki arkadaşlığımızdan hiçbir şeyi unutmamışım ve umuyorum ki bu en karanlık dehlizlere kadar devam edecek! Ve böylece belki de "umour"u ya da aşk ve mizahı tahayyül edebileceksiniz.

İngilizce tercümanlık yaptığımı söylemiştim ve sakin bir sarhoşlukla bezeli bir kayıtsızlıkla resmi şeylerden koparıyorum kendimi, kristal tek camlı gözlüğümle şehrin kalıntılarında ve rahatsız edici resimler kuramı üzerinde dolaşıyorum. Bir süre sonra taçlandırılmış bir edebiyatçıyım, tanınmış bir pornografi desinatörü ve

skandal yaratan bir kübist ressamım. Şu an evimde kalıyorum ve başkalarına bırakıyorum belirtilen uyarınca kişiliğimi açıklama nezaketini ve kişiliğimin tartışılmasını. Sonuç neyse.

Bu ayın sonunda izne çıkacağım ve Paris'te biraz vakit geçireceğim. En iyi arkadaşımı göreceğim ve tamamen kendimi kaybedeceğim.

Hiç merak etmeyin özenle karaladığım bir dipnot uyarınca bir savaştaki insan başını çizeceğim.

T.F. nerede? Polonya halkına eğlenceli mektuplarına cevaben yazdım. Sizden de mektup rica ediyorum. Gelecekte daha rahat okuyabilmek için. Aslında ben size bir kez yazdım.

Bundan başka ne ki? Hiçbir şey. Fransız ordusundan ziyade Britanya ordusunda daha az aşk, daha az mizah var. Bana bağlı bir subaya defalarca onun kulaklarına çalı

kamışı sokacağımı söyledim. Beni anladığına emin değilim, aslında Fransızca bilmiyor.

Rüyamda devamlı kırmızı bir gömlek, kırmızı bir fular ve botlarla görüyorum kendimi. Çinli bir topluluğun üyesi ama aynı zamanda Avustralyalı bir ajanım.

Yazma hakkınızı aydınlatıyor muyum? Bir zulüm görenle ya da herhangi bir katatonikle haberleşeceğim.

Beklerken Saint Augustin'i tekrar okuyorum (Polonya halkının tebessümünün hayalini kurmak için) ve cahil bir nükte keşişini görmeye çalışıyorum.

Şüphesiz ki bir yanıt beklemeye başladım bile, sevgili arkadaşım, hiçbir önemi olmayan bu tutarsızlık içinde benim hatırama inanmanızı istiyorum.

J.T.H

X. 29. 4. 17

- 4 -

Sevgili arkadaşım,

Hep ön cephede yer aldığınızı belirtmemim hiçbir yararı yok değil mi? Acele bir övgü mektubu yazıyorsunuz ki böylece durduramayacağım bir iştahla edepli bir mektup yazmak zorunda kalayım. Daha ne kadar zaman başkalarına bir şeyler söyleyeceğim?

Otlarla kaplı çok dar bir domuz ahırında, eski bir kasabadan yazıyorum size. İngiliz askerleriyle beraberim. Düşman askerleri çok ilerledi buralarda. Çok acımasız. Böyle.

Hastalığınızın hafif olduğuna sevindim sevgili arkadaşım. Son zamanlarda çok yoruluyorum ve bilinmedik saatler süresince uyumak istiyorum. Bu sayfalarda uyanabilme çabası zor. Belki sonraki sefer daha iyi olacak. Öyle değil

mi ama? Bir ülkeyi temsil etmesi gereken bir adamdan başka hiçbir şey öldürmez insanı.

Bazı zamanlar hafif bir ölümün kurbanı olmamak için bildik bir ölümü dolandırıp kaçmak beni kötü bir beyefendi yapıyor. Bugün bir generale ve bir albaya ünlü bir ressam olarak tanıtıldım (50 ya da 70 yaşlarında belki de ölmüş ama ismi hala biliniyor). İlginç ve bu iş nasıl sonlanacak merak ediyorum. Ama sadece Jarry'i görebiliyorum (aslında ne bekliyordunuz ki? UBU). Sanıyorum ki Marie Laurencin hala yaşıyor. Buna dair süregelen belirtiler var. Kesin mi? Buna karşın ondan nefret ediyorum. Tamam şimdi bu akşam nefret ediyorum ondan, ne bekliyordunuz ki?

Ve siz benden mizahın anlamını soruyorsunuz.

Sembolik varlıkların özündeki şey diye açıklarım. Uzun yıllarca bu varlıklar içlerinde milyonlarca başka canlı barındırıyor gibi geldi. Örneğin sabah uyanmasının

korkunç yaşamını bilirsiniz. Bu, gözlerinden fışkıran şeylerin çokluğu ile benim her zaman boğazımı sıkmış ve beni her odaya girişimde durdurmaya çalışmış bir canavar- neden peki bu kadar "umour" var? Ama öyle işte, başka türlü değil. Sayısız olağanüstü UBIQUE var, her yerde, aşk ve mizahın içinde. Göreceksiniz ama bu doğal olarak tanımlanamaz ve o kadar da kolay açıklanamayacak bir duygudan kaynaklanıyor. Sanıyorum bu bir hissediş – neredeyse bir DUYU diyeceğim- ayrıca sahnesel (ve neşesiz) bir yararsızlık.

NE ZAMAN BİLİNİRSE

Ve ondan sonra heyecanlar (önce gürültülü) diğerleri nefrete layık, çünkü bizim dehamız var değil mi? UMOUR'umuz, aşk ve mizahımız olduğuna göre ve de asla şüphe etmediniz, bize izin verildi. Bütün bunlar aslında son derece sıkıcı.

Ben saf adama katılıyorum. Buna OBSESYON diyebilirsiniz ya da TOPLAMIN ve ARTAKALANIN SAVAŞI, evet.

Sayısız defa sayısız deliklerde beni takip etti ve beni uzun uzun seyretti. Ona karşı, diğer şeyler bir yana son derece şefkat besliyorum.

J.T.H

Polonya halkına lütfen ona yazmak istediğimi ve böyle adres bırakmadan gitmemesi gerektiğini söyleyin.

- 5 -

BAY T. FRAENKEL'E

X.29.4.17

Sevgili Arkadaşım,

Sizden haber almak ve emniyette olduğunuzu öğrenmek beni çok sevindirdi. Tek camlı monokl gözlüğümü taktım, hakilerim üzerimde, Almanlarla savaşmaktan sıkıldım. Beyin kazıma makinesi büyük adımlarla yürüyor ve benim TANKLAR için bir ahırım yok. Tamamen her yerde olan neşesiz bir hayvan.

NORD-SUD için Reverdy'e yazdım. Belki de bir gizemcilik yaptım. Bana üzerinde şekiller ve sırasıyla yapılmış şu aşağıda anlattığım sahnenin* çizimlerinin kağıtlarını gönderirseniz çok mutlu olurum. Umarım yabancı bir memlekette savaşan izole edilmiş birine karşı

acıma duygunuz yoktur = ve her nasılsa hala ölmemiş şu General Pau.

Dünyaya şekil veren birçok canlı ile sizi selamlıyorum.

- SAHNE: kenarlarda: kız kardeşim, ailenin orospusu- kız kardeşim, kasabanın ineği- erkek kardeşim büyük şehirlerin pezevengi- erkek kardeşim Zozime le Panopolitain. Sürülerin ahlakı son hızla giden bir hayvanın yürüyüşüyle resmediliyor, savaşan bir kuyruk ve anüsünde yanan bir pipo. Onun arkasında kırık pipolar yığını.

- 6 -

BAY A.B.'ye

4.6.17

Sevgili arkadaşım,

Sanıyorum ayın 15 ya da 20'sine doğru sizi ziyarete Paris'e geleceğim. Bu manada Polonya halkına da yazacağım. Postanın bir düzenbazlığı ile mektubumun kaybolması ihtimaline karşı, bana söyler misiniz lütfen, Paris bu aralar sizi içinde barındıracak mı?

Çok yakıcı, tozlu ve terletici bir hava var. Ama ne beklerdiniz ki bundan başka. Büyük kamyonların kızları kuruluğu gideriyor ve güneşin asidini pudralıyorlar. Ne tuhaf! Apollinaire, ne yazık! Sarışın kızlarla donanmış dergiler ve atların burun deliklerindeki iz sürme kılları ne kadar güzel. "The girl I love (*) is on a magazine cover." Ne yazık ! Ne yazık!- sonra ne oluyor bu böyle olduğuna

göre? Her neyse, havan toplarının ağızlarında terleyen şaşkın beyaz leylakların yalnız ve yaşlanmış şehveti beni çok üzüyor- asfaltın yaz çiçekçileri üzerinde bayramlıklarını giymiş sulama kanalları- hava çok kurak ve kelebek gözlükleriyle insanlar borsayı konuşuyor, sanıyorum müdür havalarındalar. Her neyse, bu acımış, yanmış, bu yaşlı kavunların ve lağımın kokuları bana biraz sanrı gördürüyor. Ve ayrıca iç çamaşırı içinde sarkmış ve ekşimiş kokulu şu genç orospu! Tombul yeşil bir sinek çayın içinde yüzüyor, kanatları bardağın kenarlarında. Ne yazık! İşte böyle- Well.

Well- sizden mektup bekliyorum. Bu arada uçakların o sıkıcı vınlamaları beyaz pudra demetlerini yerle bir ediyor ve bu korkunç kuş parlaklığın içine doğru, sirkeli sidiğini ardında bırakarak kayboluyor.

Arkadaşınız

J.T.H.

P.S. Polonya halkına yazdığım mektubu buraya iliştirdim. Adreslerini bulamıyorum.

* Burada bazı notalar var.

- 7 -

BAY T.F.'ye

Pratisyen Dergisi şimdi elime geçti, size çok teşekkür ederim sevgili meslektaşım. Ne yazık! Acaba organizasyonun bütün iştirakçileri hep birlikte Bay Birot'yu kandırıyorlar mı?

Biliyorsunuz daha bitmedi. Almanlar bu sabah bize mermilerini yolladılar, hattın 12 kilometre ötesine- bu kadar çok geeeeeenç ölmek istemem! Ah! Sonrası BOKTAN.

Paris'e geçmek ve sizi görmek istiyorum. Bu ayın 15 ya da 20'sine doğru umarım orada olursunuz. Zahmet olmazsa yazın lütfen ve beraberce birkaç kişi öldürebileceğimiz seyre değer, büyük etki yaratan bir sahne düzenleyelim ve ben de gidebileyim. Bu mektubu

alır almaz bana yazın çünkü postanın bana ulaşmasının üzerine 6-7 gün biniyor.

Size daha önce söyledim mi bilmiyorum, Apollinaire'in "MAHZENLER..." (LES CAVES...) ve "ŞAİR" (LE POETE) eserlerini aldım. Bazen daha da tuhaf olmuyor mu? Onun her halükarda finansa ihtiyacı var. Gide, evet Gide, ne güzel bir tesadüf ki ROMANTİĞİ yaşamadı- Musset ne kadar üzgündür kim bilir- şimdiden soğumaya başladı değil mi? Her neyse size teşekkür ederim. Artık ALLAN MASON'un DEDEKTİF'ini ya da KORUYUCU MELEĞİN HANI'nı (L'AUBERGE DE L'ANGE GARDIEN) okuyamayacağım ve ayrıca bazı kötü şakalar bana silah çekiyor.

Bu arada sizi göreceğimi umuyorum- bir kelime bekliyorum?

Sonsuz sizin

J.T.H

RESİMLER: *Mektubun üst sol köşesinde: yere oturmuş bir asker, vücudu kılıçtan geçirilmiş, ağzında bir pipo, bir parlama bekliyor. Başlık: Ahlaksal Acı; sağ tarafta bir tepenin yamacında uzanmış bir iskelet yanında bir haç ve çiçek, süngülü iki asker tarafından korunuyor. Başlık: Ülke için Ölüm Çeşidi (DEVLET TARAFINDAN ONAYLI) . Aynı sayfanın diğer yüzünde: Ülke için başka bir Ölüm Çeşidi (DEVLET TARAFINDAN ONAYLI). Biraz uzakta bir subay silahını sizi koruyan bir askere doğru boşaltıyor.*

- 8 -

BAY A.B'YE,

16.6.17

Sevgili arkadaşım,

Dün akşam aldım mektubunuzu. Bu mektubuma müsaadenizle bir nevi resim ekliyorum çünkü artık sadece renkli mürekkeple resim yapabiliyorum.

Şimdi J. Cocteau*'ya sizinle yakın zamanda görüşebilme mutluluğuna ereceğimi söyleyebilirim. Sanıyorum ayın 23'ü öğleden sonra Paris'e gidebilmem için salıverecekler. Ve öyle gözüküyor ki Guillaume Apollinaire'in Tirésias'ın Memeleri oyununu görebilme imkanım olacak- bu da ayrı bir olay tabi ki. Bu öğleden sonraki kanaatim hala geçerli. Size sahiden de söylemiş miydim Gide'in soğuk olduğunu?

Bu kelimenin üçüncü defa söylenişi- BENİ SİNİRLENDİRMEYE BAŞLIYOR- kırılabilir kuklaların belirmesi, sizi bilgilendirebilir ya da mutlu edebilir! Dördüncüsünü kırıyorum. Well.

Bundan bir ay önce, sanıyorum gülen bir kişi, çok sinir bozucu, birçok kereler olduğu gibi, göz kenarlarımda kırışıklıklar var- sinirden- gülmekten patlıyor, böyle bir şey almış mıydınız?- sanıyorum benim savaşçı çılgın hareketlerimi yönetecekti ve itiraf ediyorum bu kayıp durumundan rahatsız olacaktım. Güzel. Şimdi kurşun kalem artıkları- kısalıyor ve kırılıyor. Sineklerle ve açık kalmış konserve kutularının kokularıyla dolu bir sıcaklık var.

Hizmetinizdeyim

J.T.H.

*Bu isimle, Bay T. Fraenkel SIC dergisinde Gece Restoranı (Restaurant de Nuit) adlı bir şiir yayımladı.

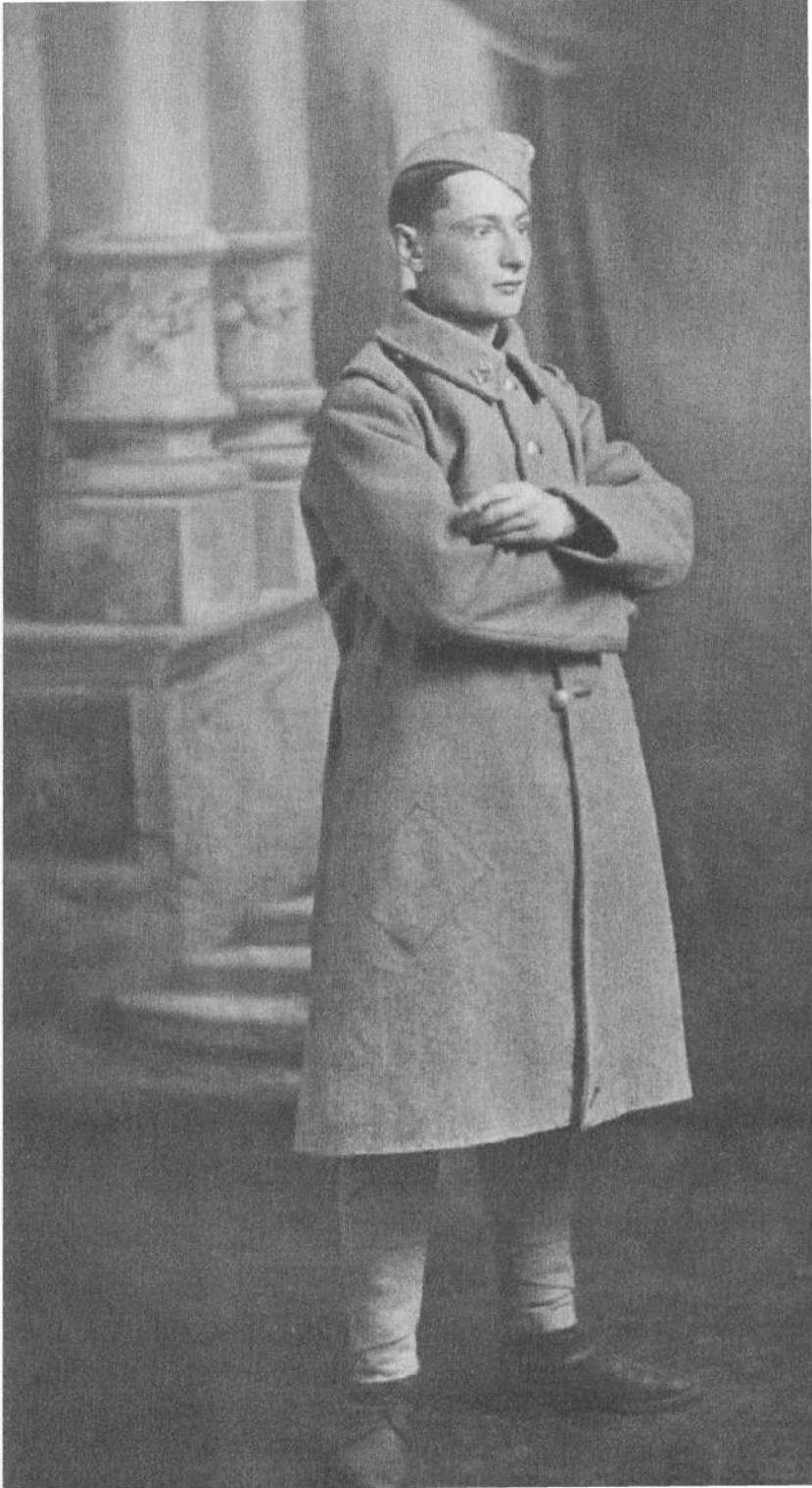

- 9 -

BAY T.F.'ye

Arkadaşım, hava çok sıcak olmasına rağmen size yazıyorum. Bana ışıltınızı yollama nezaketini gösterdiniz. Paris'e gelmeyi umuyorum (haliyle iznim ertelendi). Guillaume Apollinaire'in sürrealist oyununu görmek istiyorum ve gecikme ihtimali beni korkutuyor.

Üniformanın o güzel sırmalarına 2 franklık sim için size para ödendi mi? Ya da her şey mümkün tabii ki, bu devletin bir hediyesi mi? Ayrıca Krallığınıza düzeni ne zaman getireceksiniz? Her neyse geldiğimde sizi görmeyi umuyorum. Tanrım hava sıcak- asla bu kadar çok savaşı kazanamam!

Öyle görünüyor ki 23'ü öğleden sonraya doğru gelebileceğim. 6'da benimle bir aperatif için "La Rotonde"'da buluşur musunuz? Ya da bu mektubu aldıktan sonra nerede buluşmak istediğinize dair bana yazın. Ya size ya da şaire rastlayacağım ya da her ikisine. Benim için kötü bir rastlantı düzenlemezsiniz sanırım. Şaka şaka. Tabi ki de eğlenceli olacak. Ama IŞIK şehrinde kısa kalmam umarım. Orsay'a geleceğim, 4.5-6, ayın 23'ü öğleden sonra.

Sizin sadık dostunuz

RESİM: bir doktor güç bela bir sedyeyi itiyor, arkasında kuyruğu var ve pipo içiyor. Bir ok Rusya'yı gösteriyor. Brassard tarafsız bir şekilde, ayrıca resim yapıyor. 6'ya 1 oranda yapıştırılmak için kolaj parçaları kesiyor.

- 10 -

BAY A. B'YE

18.8.17

Sevgili arkadaşım,

23 Temmuz tarihli mektubunuzdan sonra size uzun zamandır yazmayı düşünüyordum. Ama kesin bir ifade tarzına ulaşamamıştım ve hala da ulaşamadım. Anlık bir içten gelişle rastlantısal yazmanın daha tercih edilir olduğunu düşünüyorum- belki az çok bilindik bir metin belki de biraz üzerinde düşünülmüş. Sohbetimizin rastlantısal gelişimi ve kabul ettiğimiz ortak önermeler serisi, "umore" (aşık diye okuyun, aynı zamanda mizahi anlamı var) . Yazınızın teması genel olarak beni memnun etti. Gümrükçünüz ile sizin 1 numaralı moderniniz yanına bir de ortada bir karakter koyamaz mısınız? Batıl itikatlarından kurtulamamış, çirkin bir egoizme sahip, budala, aç gözlü ve biraz da uyanık bir barbar, savaş

öncesinden kalmış bir çeşit budala. Neyse… jestlerimizin bütün TONları üzerine karar vermemiz lazım. Kuru olmasını, içinde, özellikle de SANAT anlamında edebiyat barındırmamasını tercih ederim.

Aslında şüphesiz ki SANAT yok. Bu yüzden onunla ilgili şarkılar söylemek yararsız. Gene de sanat yapılıyor, çünkü bu böyle ve başka türlü değil. Well. Ne yapmak isterdiniz?

Demek ki ne sanatı ne sanatçıları (kahrolsun Apollinaire) VE KURAL GEREĞİ ŞAİRİ ÖLDÜRME HAKKINA SAHİBİZ! Tabii ki böylece biraz asit ya da o eski lirizmi akıtmamız gerekecek, bu da birdenbire büyük bir hareketle olacak bir şey, çünkü lokomotifler hızlı gider.

Modernlik demek ki, dayanıklı ama her gece öldürülüyor. MALLARME'yi kin tutmadan yok sayıyoruz ama o da öldü. Apollinaire'i artık tanımıyoruz. ÇÜNKÜ bile bile sanat yaptığımızdan, romantizmi üstünkörü telefon

telleriyle onardığımızdan ve dinamo taşlarını bilmediğimizden şüphe duyuyoruz. Hala kopartılmış YILDIZLAR var! Bu can sıkıcı ve bazen ciddi ciddi konuşulmuyor mu? Kendini meraklı sanan bir adam. AMA ÖYLE Kİ BAZILARI KOMEDYEN DOĞMUŞLAR…

Bunun akmasını sağlamak için iki yol biliyorum. Nadir kelimelerin yardımıyla – sıklıkla kullanılmayan- ya da açılar veya duyguların net karelerini çizerek- haliyle tüm bunlar anında oluyor. Mantıksal doğruluğu bir yana bırakıyoruz- herkes gibi bizim zıddımızı söyleyebilir. Onların doğasında sembolik olmak var.

Aşk ve mizahın üretilmemesi gerek. Peki ne yapmalı? LAFCADIO romanına biraz mizah ekliyorum çünkü okumuyor ve sadece eğlenceli deneyimler üretiyor, sanki içinde şeytani bir lirizm olmayan bir suikast gibi- sevgili Baudelaire çürüyebilirdi! Havamızın biraz kuruması gerekiyor; makine, pis kokulu yağlı çarklar- vın vın vın

dönüyor- ıslık çalıyor- Şair Reverdy, eğlenceli şair ve düz yazıda sıkıcı; MAX Jacob, benim sevgili tütüncüm- güzel renkli tahtadan kuklalar ister miydiniz? –KUKLALAR-KUKLALAR-KUKLALAR- öldürücü alevli iki göz ve kristal tek camlı gözlüğün yuvarlak merceği – ahtapottan bir yazım makinesiyle beraber. Bunu daha çok sevdim.

Tüm bunlar bazen sizi sinirlendirir ama bana cevap verin. Ekim'in ilk günleri Paris'te olacağım. Belki öncesinde bir konferans ayarlayabiliriz- Ne güzel bir gürültü! Her durumda sizi görmek isterim.

En iyi hatıralarımı kabul edin.

J.T.H.

- 11 -

9.5.18

Takvime bakılırsa size yaşam belirtisi vermeyeli hayli zaman geçmiş. Her şeyi göz önüne aldığımda Zamanı anlayamıyorum. Sık sık sizi düşündüm- nadirlerden birisi- bana kim dayanırdı (belli belirsiz aslında sizden de şüpheleniyorum). *Teşekkürler.*

Birçok gidiş gelişlerim var. Farkında sayılırım. Her türlü şeyi depoluyorum ya da biraz çürümeye bırakıyorum.

BAKALIM BUNDAN NE ÇIKACAK.

Şimdilik bir bakkal olamam- denemek mutsuz bir başarısızlıkla sonuçlanır. Başka bir şey denedim (denedim mi? Ya da bana…yapmayı denettiler mi?) şu an bunu yazamam- istenildiği gibi eğlenilir- hepsi bu.

Besbelli ki birçok edebiyat insanından uzağım- Rimbaud'dan bile, kaygılanıyorum sevgili arkadaşım- SANAT BİR BUDALALIKTIR- Hemen hemen hiçbir şey bir budalalıktır- sanat garip ve öldürücü olmalı- hepsi bu- Max Jacob- çok nadir- bir UMOREU (aşık ve mizahi) olabilir, ama gel gör ki kendini ciddiye aldı, bu tuhaf bir zehirlenmedir. Sonra üretmek? "amacına ulaşıp başarısızlığa uğramak için çok bilinçli hedef almak- doğal olarak yazılı bir ironi, destekleyici olamaz- ama doğal olarak biliyorsunuz ki Umour yani aşk ve mizah, ironi değildir. Ne bekliyordunuz ki, böyle işte ve bundan başkası da değil. Öyle ki her şeyin eğlenceli olduğu, her şeyin eğlence olduğuna dair bir vaka! (gitmek yerine birbirlerini öldürselerdi ?)

Batının susamışlığı- birçok bağlantı boyunca ellerimi birbirine sürttüm- biraz daha kısa olsa belki daha iyi olurdu. Doğal olarak *André Derain* – anlamıyorum "ilk doğan bir melek mi?" Nantes Hastanesi'ne doğru gösterilen birçok şeyden daha da fazla.

Sizin sentetik eleştiriniz çok ilgi çekici ve aslında tehlikeli. Max Jacob, Gris biraz benden kaçıyorlar.

Beni bağışlayın sevgili B. Bunun yerine bir şey koyamıyorum. Kötü bir haldeyim, kireçleşmiş ağaç kalıntılarının arasında bir delikte yaşıyorum ve sürekli bir havan topu mermisi düzenli olarak gidip geliyor, kavisli bir şekilde ve öksürüyor. Savaşı öğrenen bir Amerikalı askerle var oluyorum ve Amerikan sakızı ve bazen beni eğlendiriyor. Ondan fazla kaçmadım, bu sonuncu geri çekilişim. Ama savaş zamanı ölmeyi reddediyorum. Günümün çoğunu bu aykırı yerlerde dolaşarak geçiriyorum. Buralarda güzel patlamalar görüyorum ve geride olduğum zamanlarda da restoranda yemek yiyorum. Çok acıklı ama başka ne yapabilirim?

Hayır, teşekkürler, sevgili arkadaşım-şu an için hiçbir şeye ihtiyacım yok. NORD-SUD yayınevi Apollinaire üzerine bir şey yapacak mı? Onun kabiliyetini reddetmiyorum ve bir şey başardığına inanıyorum. Ama

sadece kötü kabiliyeti vardı. Bazen - gayet güzel anlatımlar yaptı (koleji hatırlıyor musunuz?)

Ve T.F.? yazdığınızda ona teşekkür edin lütfen- eğlenceli ve sağduyulu gözlemlerle dolu bir sürü mektubu için- Well.

Arkadaşınız- J.T.H.

- 12 -

BAY LOUIS ARAGON'A

Sevgili arkadaşım ve matrak insan,

9 Temmuz tarihli mektubunuzu ve şiirlerinizi henüz aldım. Haliyle şu an hapishanedeyim ve sizin eserinizle ilgili somut şeyler ifade edecek kuvvetim yok, lütfen beni bağışlayın.

Dingin bir hayat tarzıyla mutlu olmaya çalışıyorum, 13x18 fotoğraf makineleri gibi, yani sonu bekleme hallerinden biri. Güç toplamayıp geleceğe dair beklentiye giriyorum. Ne güzel bir karmaşa! Görüyor musunuz olacakları ve dünyanın nasıl öldürüleceğini! Töreyi kaybetmemek için deneyimi de elden bırakmıyorum ama öz neşemi saklamam lazım, çünkü Kardinal Richelieu'nün özel boşaltım görevlileri var...

Bu zavallı G. Apollinaire, tüfek şehri Bayon'da ya da Bayonette'te, sonunda yazacak, pencereden sarkan espagnolette mandallarından biri hala olmayacak, ama delgi delici bir teğmen olacak ve süslemeyi yapacak, değil mi? Well.

Ona belki de muştucu unvanı verilecek, biz de itiraz etmeyeceğiz.

Kızgın güneşte bir sürü sinek var, vızıldayan sönük karavanalar – yeşil suyun içinde güzel kanaviçelere, beyaz bir barmen önlüğüne, ahlak bozucu kokuyla dolu pis iç çamaşırları giymiş kadınlara ihtiyacım var…

Ya siz sevgili arkadaşım?

J.T.H.

- 13 -

14.11.18

Bay André Breton'a,

Sevgili arkadaşım,

Kim bilir hangi yığılmış vaziyette mektubunuzu alacağım! Fazla bir düşünce yok ve az ses var, çünkü ben şüphesiz birçok şeyin, toptan bilinçsiz bir kaydedicisiyim. Bu ne billurlaşma böyle! Bu savaştan biraz bunamış çıkacağım, belki de tıpkı kasabaların o göz kamaştırıcı budalalarına benzer (ki öyle olmayı umuyorum) ya da hangi filmde oynayacağım! Deli arabalarla, biliyor musunuz, eğilen köprüleri ve hangi belgeye doğru ekrana tırmanan majüskül elleri!..yararsız ve paha biçilemez! Son derece trajik konferanslarla, kulak kabarmış palmiyelerin altında gece kıyafetleri. Ve tabii

Charlie, sakin gözbebekleriyle doğal olarak sırıtıyor. Sandıkta unutulmuş bir polis var!

Telefon, gömlek kolu, komik ayrışmış hareketlerle alelacele koşuşturan insanlar. William R. G. Eddie, 16 yaşında, milyarlarca zenci hizmetçi sınıfından biri, kül rengi muhteşem saçlar ve puldan tek mercek gözlüğü. Evlenecek.

Ben ise ya dolandırıcı ya hırsız ya arayıcı ya avcı ya madenci ya da sondajcı olacağım. Arizona Barı (Whisky-Gin ve karışık?) ve keşfedilecek güzel ormanlar. İ yice tıraş olmuş ve yalnız kalmış o güzel elleriyle makineli tüfekli güzel binici pantolonlarını biliyorsunuz değil mi? Size şunu söylüyorum, tüm bunlar bir yangınla sona erecek, ya da çok zengin bir salonda. Well.

Bu üniformalı son günlere nasıl tahammül edeceğim sevgili arkadaşım? – (bana savaşın bittiğini söylediler)- artık sabrım kalmadı ve bana güvenmiyorlar. Bir şeyden

şüpheleniyorlar. Güçleri varken benim beynimi çıkarmamaları için?

Film dergisinde L.A.'nın yazdığı sinema üzerine makaleyi büyük bir zevkle okudum. Zincirlerimden kurtulduğumda bayağı eğlenceli şeyler olacak.

VE
SAVUL
Bana yazar mısınız?
İyi arkadaşınız
Harry James

DON'T SPIT

- 14 -

19.12.18

Sevgili André,

Ben de sizi tekrar görmek isterim. İnceliklerin sayısı varla yok arası- Paris'te olmayı ve zahmete değer insanları kandırmayı ne kadar da isterdim! Ama Brüksel'deyim, saat sabahın üçüne geliyor, sevgili tango atmosferindeyim, olağanüstü becerilerle, iki katlı

canavarımsı kokteyllerin ve kanlı bazı gülüşlerin önündeyim. Kartonların üzerine renkli kalemlerle tuhaf şekiller çiziyorum ve bazı şeylerin üzerine notlar yazıyorum- neler olduğunu pek bilmiyorum. Nereden olduğumu artık bilmediğimi biliyor muydunuz? Bana bir tiyatro sahnesinden söz etmiştiniz (hatırlarsanız karakterleri belirlemiştiniz) – bir de sizin şiirleriniz için tahta üzerine resimler- bu gecikiyor mu? Son mektubunuz anlaşılmazdı, yanlış bir anlama varsa özür dilerim: benden ne istiyorsunuz, sevgili arkadaşım? UMOUR, sevgili arkadaşım André, önemsiz bir şey değil. Sıradan bir neonatüralizm söz konusu değil. Beni biraz aydınlatır mısınız lütfen? Tamam, tatmin edici belki de biraz skandal dolu birkaç iyi şeyin meydana gelmesine kadar DÜNYA'yı şaşkın bir yarı cahillikte bırakmaya karar vermiştik. Çok güzel ama bazı demiryolu işaretlerine ihtiyacımız yok mu? Apollinaire bizim için çok yaptı ve elbette ölmedi, aslında zamanda durmakla iyi de etti: BİR ÇAĞI BELİRLEDİ. ŞİMDİ yapacağımız güzel şeyler!

Güncel bazı notlarımı yolluyorum, belki, T.F. adıyla, "kötü şöhretli dergilere" kendi şiirinizin yanına bunları da iliştirirsiniz- bu insanlara neler olacak? Söyleyin bana. Görüyorsunuz savaşı bize nasıl kazandırttılar!

Bir süreliğine Paris'te olacak mısınız? Burada bir ay kadar kalmak ve sizi her ne pahasına olursa olsun görmek istiyorum.

Arkadaşınız
Harry James.

- 15 -

26 Kasım 18.

Asetilen beyazı!

Siz hepiniz! Benim güzel whiskylerim- sarı sarı akan benim berbat karışımım- eczane kavanozum- yeşil Şartröz iksirim- Limon sarısı- Aspirin heyecanla açan gül çiçeği.

Çek ciğerlerine dumanı!
Angusture. – şurupların zehirli tohumu ve kararsızlığı-
Ben bir mozaik ustasıyım.
... " Hey garson, sen kahrolası bir dolandırıcısın." Bakın şu yumurtalı likörün kanayan çıbanına, boğulmuş gözü bana bir anatomi parçası gibi bakıyor. Belki de rengarenk sıvıyı morarmış gözlerle gökkuşağının altında sofraya döken barmen de öyle.

YA DA

Ölü balık başlı adam ıslak purosunu sarkıtıyor. Bu ekose önlük!

Haçlı subay- zevk düşkünü pudralı beyaz kadın aralanıyor, aralanıyor ve bir saç losyonu emiyor (bu aşk için).

"Bu yaratıklar dokuz saattir dans ediyor, Bayım." Ne kadar da yağlı olmalılar- (görüyorsunuz ki tüm bunlar erotizm için).

Yılan gibi kıvrılan, mavimsi, uyuklayan, inen, dolaşan, sönen alkoller.

Alev!

BEYİN KANAMAM!!

Not: Ancak, kanunlar istemli cinayete karşı duruyor.

Vaché'nin Ölümü Üzerine Basında Yayınlanan Haberler

L'OPIUM

Des jeunes gens s'étaien
essayés à *fumer* le terrible su

Un triste événement qui jette dans la désolation deux familles des plus honorablement connues société nantaise, s'est produit lundi soir. Deux jeunes gens d'une vingtaine d'années, actuellement lisés, sont morts d'une intoxication provoquée par une absorption trop grande d'opium.

Nous n'avions pas eu encore — heureusement! — à déplorer dans notre ville des effets aussi graves de cette funeste passion de ces « stupéfiants », de ces drogues au charme mortel, qui s'est acclimatée depuis quelques années parmi nos jeunes hommes.

A l'Hôtel de France

Lundi soir, un peu avant 18 heures, un jeune soldat du service de l'Intendance Américaine, A.-K. Woynow, se précipitait comme un fou, d'une chambre du 2e étage de l'Hôtel de France et demandait à parler d'urgence au directeur. Celui-ci, averti, se présentait et apprenait de son interlocuteur que deux jeunes gens, amis de l'Américain, étaient mourants dans la chambre. Un médecin fut aussitôt recherché et le Docteur de la Rochefordière fut trouvé et amené.

Pénétrant dans la pièce, le praticien trouva étendus sur un lit, couchés l'un sur le côté droit et l'autre sur le côté gauche et sans aucun vêtement, deux jeunes gens qui paraissaient dormir profondément. Les visages étaient calmes, mais reflétant un complet hébétement.

M. de la Rochefordière constata que l'un des corps était déjà froid, alors que l'autre était chaud; il ne fut pas long à prononcer son diagnostic : les deux inconnus étaient victimes d'une intoxication due à l'absorption à forte dose d'opium.

Cependant que le médecin prodiguait ses soins d'abord à celui des deux jeunes gens qui paraissait pouvoir encore être sauvé et ensuite à l'Américain qui s'était trouvé mal, M. le commissaire de police, prévenu, arriva pour faire les constatations.

Les Victimes

Des papiers recueillis et des indications relevées sur le registre de l'hôtel, il résulte que le mort était un nommé Jacques V..., 23 ans, adjudant au ...me escadron du train des équipages et fils d'un honorable officier supérieur habitant le 5e arrondissement.....

Le commissaire enquêteur trouva dans la cha un petit pot contenant de l'opium; sur une tab couteau auquel adhéraient des parcelles de la ribie drogue; enfin, près du lit, au milieu d'in brables « mégots » de cigarettes égyptiennes, vulgaire pipe en bois dont le fourneau était e rempli d'opium.

De l'enquête ouverte, il résulte que Jacques et Paul B... appartenaient à une bande de je « noceurs » français et américains fréquen assidûment les lieux où l'on s'amuse.

L'idée leur vint de s'essayer à fumer de l'o — probablement dans l'espoir d'y trouver « voluptés » que le terrible suc donne... com procure aussi la mort.

Comment se procurèrent-ils une forte d'opium? C'est ce qu'on ignore encore. Jacque en avait-il trouvé dans une cachette qu'aura avoir son père, qui a servi aux colonies? Le st pavot aurait-il été fourni par l'Américain Wo ou par quelque Chinois travaillant sur les q Fut-il vendu par quelque commerçant marron

La famille de Jacques V... a été prévenue tous les ménagements nécessaires. Quant parents de Paul B... ils sont absents de Nantes.

L'autorité militaire, saisie par la police, a enlever les deux cadavres.

(Le Télégramme des Provinces de l'Ouest, mardi 7-1

Autour d'un fait-divers

Nous avons signalé hier, comme il convenai lamentable fait-divers qui a coûté la vie à jeunes gens de très honorables familles, empo nés par l'opium. Il y aurait bien des comment à faire sur ce dramatique événement qui comp d'ailleurs, en lui-même, sa leçon. Puisse-t-elle comprise de ces jeunes écervelés qui, dans la cherche de certaines sensations malsaines, je ainsi avec la drogue qui abrutit quand elle ne pas.

Les victimes du drame d'hier étaient de br soldats qui avaient fait leur devoir devant l'en et avaient été blessés; ils ne devaient pas être fumeurs invétérés, les circonstances mêmes de mort démontrent leur inexpérience.

(L'Express de l'Ouest, jeudi 9 janvier 1919).

MORFİN!

Gençler korkunç zehri içmeyi denediler.

Pazartesi akşamı, Nantes'ın son derece tanınmış nezih iki ailesini acılar içinde bırakan çok üzücü bir olay yaşandı. Yirmili yaşlarında iki cevval genç çok yüksek dozda morfinden kaynaklanan bir zehirlenme dolayısıyla yaşamlarını yitirdi.

Şu ana dek, - neyse ki!- şehrimizde bu uyuşturucuların ölümcül ihtirasından kaynaklanan bu derece acı bir felaketle karşılaşmamıştık ama şu bir gerçek ki gençler arasında öldürücü zevki olan bu uyuşturucuyu kullanma alışkanlığı birkaç yıldan beri yerleşmekte.

FRANSA OTELİ'NDE

Pazartesi akşamı saat 18 sularında, A.K. Woynow Amerikan Levazım Birliği'nden genç bir asker Fransa

Oteli'nin ikinci katından deli gibi koşmaya başladı ve hemen otel müdürü ile görüşmek istedi. Otel müdürüne Amerikalının iki arkadaşının otel odasında ölmekte olduğu söylendi. Derhal bir doktor arandı, doktor Rochefordière bulundu ve getirildi.

Odaya girdiğinde doktor bir yatakta karşılıklı iki köşeye üzerlerinde hiçbir giysi bulunmadan uzanmış derin uykuda gibi gözüken iki genç buldu. Yüzleri sakin gözüküyordu ama tamamen afallamış halleri vardı. Doktor Rochefordière bedenlerden birinin soğumuş olduğunu tespit etti, diğeri hala sıcaktı ve teşhis koyması çok uzun sürmedi: bu iki kişi aşırı dozda afyondan zehirlenmiş kurbanlardı.

Doktor önce gençlerden hala kurtulma umudu vaat edeni sonra da Amerikalıyı tedavi etmek için çabaladı. Polise haber verildi ve komiser tespit yapmak üzere otele geldi.

KURBANLAR

Otelin kayıtlarındaki bilgilere ve toplanan belgelere göre, 23 yaşındaki Jacques V... isimli şahıs ikmal birliğine bağlıydı ve 5. Bölge'de ikamet eden üst düzey şerefli bir subayın oğluydu.

Müfettiş komiser odada içi afyon dolu bir kap buldu, masada üzerinde bu korkunç uyuşturucu maddenin parçaları yapışmış bir bıçak vardı, yatağın kenarında da sayısız miktarda mısır sigarası izmariti ve ağzı afyon dolu tahtadan adi bir pipo bulunmaktaydı.

Yapılan incelemede, Jacques V... ve Paul...'un "eğlence düşkünü" Fransız ve Amerikalılardan oluşmuş bir gençlik grubuna dahil oldukları ve sık sık eğlence yerlerine gittikleri tespit edildi.

Afyon içmek fikri muhtemelen bu korkunç maddenin vereceğini umdukları cinsel zevkten kaynaklanıyordu… ama tabii ölümü beraberinde getirdi.

Bu kadar yüksek dozda afyonu nasıl buldular? Hala bu konu bilinmiyor. Acaba Jacques V… sömürgelerde görevde bulunmuş babasının zulasından mı buldu? Bu afyonu Amerikalı Woynow mu temin etti ya da limanda çalışan Çinlilerden veyahut kestane satıcılarından mı aldılar?

Jacques V.'nin ailesi tüm olanlar hakkında özenle bilgilendirildi. Paul B.'nin ailesi ise Nantes'ta bulunmuyordu.

Polis tarafından haberdar edilen askeri yetkililer iki kadavrayı aldırdı.

LE TELEGRAMME des Provinces de l'Ouest
Salı 7 Ocak 1919.

BİR HABERİN ARDINDAKİLER

Dün çok nezih ailelerin iki genç evladının afyondan zehirlenerek ölmesinin acı haberini aldık. Bu vahim olayla ilgili birçok yorum yapılabileceği gibi şüphesiz bu haber kendi içinde bir ders barındırıyor. Bu gençler, öleceklerini bilmeden bazı şeytani zevkler uğruna uyuşacaklarını sanma aptallığını gösterdiler.

Dün akşamki dramın kurbanları düşman önünde görevlerini yerine getirmiş, savaşta yaralanmış cesur askerlerdi. Tiryaki içiciler olma ihtimalleri yoktu, ölümlerinin cereyan etme şekli dahi onların ne derece deneyimsiz olduklarını gösteriyordu.

(L'EXPRESS DE L'OUEST, Perşembe 9 Ocak 1919)

İmaj Listesi

1- Vaché'nin 15 yaşındayken çekilmiş bir fotoğrafı.

2- Kuzeni Robert Guibal ile birlikte bir fotoğrafı.

3- Vaché'nin kasketli üniforması ile bir fotoğrafı.

4- Vaché'nin üniformalı başka bir fotoğrafı.

5- Vaché sigara içerkenki bir fotoğrafı.

6- Vaché'nin şapkalı üniforması ile bir fotoğrafı.

7- Vaché yaralandığında hastanede tedavi gördüğü sıradaki bir fotoğrafı.

8- Sürrealist Devrim dergisinin içinde yayınlanan Vaché'yi tasvir eden bir illüstrasyon.

9- Ölümü ardından 7 Ocak 1919 Salı günü Le Telegramme gazetesinde çıkan haber.

10- Vaché'nin az sayıda çizdiği illüstrasyonlarından biri.

Bazı zamanlar hafif bir ölümün kurbanı olmamak için bildik bir ölümü dolandırıp kaçmak beni kötü bir beyefendi yapıyor.

Batı Avangardı'nın en müphem isimlerinden birisidir Vaché. Bir Dadacı olarak anıldı. Ancak o Breton'u en çok etkileyen isimlerden biri olarak Sürrealizm'in ardındaki orijinal fikir babalarından biriydi. 24 yaşında yüksek doz uyuşturucu ile intihar ettiğinde ardında çok fazla yazılı materyal bırakmamıştı. Vaché'nin, Breton tarafından derlenip, ölümünden sonra yayınlanan Savaş Mektupları, 20. Yüzyıl'ın ilk çeyreğinden beri avangardın kutsal metinlerinden biri olarak ilham vermeye devam ediyor.

KÜLT

ISBN: 978-6058586093

9 786058 586093